

“Moratorium” - efekt Concorde’a

Analiza skutków decyzji Ministerstwa Klimatu i Środowiska w sprawie wstrzymania / ograniczenia pozyskania drewna na wybranych obszarach leśnych oraz rekomendacje dalszych działań - część druga.

Warszawa, 15 lutego 2024

Efekt Concorde'a lub efekt utopionych kosztów (ang. sunk cost fallacy) - błąd poznawczy polegający na kontynuowaniu inwestycji lub działania w danej dziedzinie tylko dlatego, że już zainwestowano w nią czas, pieniądze lub wysiłek. Zamiast podejmować racjonalne decyzje oparte na bieżących informacjach i warunkach, trzymamy się naszych początkowych założeń, nawet jeśli są one już nieaktualne lub nieopłacalne.

Streszczenie

Raport stanowi kontynuację i rozszerzenie analizy wprowadzenia tzw. "moratorium" w wybranych obszarach leśnych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Skupia się na ocenie procesu decyzyjnego, zaangażowaniu ekspertów i interesariuszy, jakości danych użytych do wydania polecenia oraz na reakcjach i kontekście instytucjonalnym. Na podstawie szczegółowej analizy i reakcji społecznych, raport przedstawia zestaw rekomendacji mających na celu poprawę procesu decyzyjnego, komunikacji i współpracy w zakresie ochrony lasów w Polsce.

Kluczowe fakty:

- Decyzja o wprowadzeniu "moratorium" w wybranych obszarach leśnych spotkała się z szeroką krytyką ze strony ekspertów, interesariuszy i opinii publicznej.
- Brak jasno zdefiniowanej strategii, transparentności i solidnych podstaw merytorycznych dla podjętych decyzji.
- Niejasności dotyczące kryteriów wyboru i oceny obszarów leśnych podlegających ograniczeniom.

Rekomendacje dalszych działań:

- Przegląd i korekta procesu decyzyjnego zwiększającego transparentność i otwartość na konsultacje.
- Przegląd i zmiana działań wdrażanych w celu wyłączenia lasów na potrzeby ochrony przyrody i społeczne.
- Wpisanie dotychczasowych działań w szersze, holistyczne podejście uwzględniające polityki i strategię europejskie.
- Poprawa komunikacji i transparentności z interesariuszami i opinią publiczną.
- Opracowanie długoterminowej strategii ochrony lasów uwzględniającej cele ochrony przyrody i potrzeby społeczno-ekonomiczne.

- Wzmocnienie współpracy między instytucjami i zaangażowanie organizacji społecznych w procesy decyzyjne.
- Monitorowanie i ocena wpływu “moratorium” na ochronę lasów, bioróżnorodność, społeczności lokalne i gospodarkę.

Kluczowe wnioski:

- Wprowadzenie "moratorium" i następujące po nim działania spowodowały przekroczenie progu tzw. efektu Concorde'a, czyli trwania przy nieefektywnych decyzjach z powodu wcześniejszych inwestycji czasu, pieniędzy lub wysiłku, zamiast podejmowania racjonalnych decyzji opartych na aktualnych informacjach. Istnieje pilna potrzeba rewizji dotychczasowego podejścia oraz wycofania się z obecnie prowadzonych działań. W tym celu konieczna jest refleksja oraz opracowanie nowego, lepiej przemyślanego planu działań.
- Istnieje potrzeba przemyślanej i otwartej dyskusji na temat przyszłości polityki leśnej w Polsce oraz większej integracji działań ze strategicznymi kierunkami na poziomie unijnym.
- Konieczne jest zaangażowanie wszystkich kluczowych interesariuszy, w tym przedstawicieli przemysłu drzewnego, organizacji ekologicznych, samorządów, społeczności lokalnych i naukowców, w proces tworzenia i wdrażania strategii ochrony lasów.

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument przedstawia kontynuację analizy zapoczątkowanej przez Centrum Strategii Środowiskowych w opracowaniu z 29 stycznia [“Moratorium” i co dalej? Ocena pierwszych decyzji Ministerstwa Klimatu i Środowiska w sprawie wstrzymania pozyskania drewna na wybranych obszarach leśnych oraz propozycje dalszych działań.](#) Poniżej skupiamy się na dalszej analizie procesu wprowadzania tzw. “moratorium”, w tym w szczególności argumentacji tej decyzji, zaangażowania ekspertów i interesariuszy, jakości danych użytych do wydania polecenia przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ), reakcji interesariuszy, w tym reprezentacji partii politycznych oraz kontekstu instytucjonalnego. Dla porządku przytaczamy chronologię istotnych wydarzeń, na podstawie analizy których dokonaliśmy ocen i wypracowaliśmy rekomendacje.

2. “Moratorium” z dnia 8 stycznia 2024 roku - analiza i ocena

a) Ocena działań Ministerstwa Klimatu i Środowiska

W dniu 8 stycznia 2024 Minister Klimatu i Środowiska wydała polecenie nakazujące Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych „wstrzymanie/ograniczenie pozyskiwania drewna w lasach znajdujących się w zarządzie PGL LP, zgodnie z załącznikiem do polecenia w terminie do 30 czerwca 2024”.

Analiza Centrum Strategii Środowiskowych ujawnia szereg niedociągnięć w procesie wprowadzania “moratorium” przez MKiŚ. Brak jasno zdefiniowanej strategii, transparentności i solidnych podstaw merytorycznych dla podjętych decyzji, a także niejasności dotyczące kryteriów wyboru i oceny obszarów leśnych podlegających ograniczeniom, podkreślają potrzebę przemyślanej i otwartej dyskusji na temat przyszłości polityki leśnej w Polsce.

Centrum Strategii Środowiskowych, analizując tę inicjatywę, identyfikuje kluczowe aspekty działania MKiŚ i przedstawia ich ocenę:

- **Niedostateczna integracja i brak holistycznej perspektywy:** działania MKiŚ związane z wprowadzeniem “moratorium”, mimo potencjalnego wkładu w realizację istotnych polityk, strategii i zobowiązań, nie wykazują powiązań z kluczowymi kierunkami działań na poziomie unijnym, takimi jak Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030, Strategia leśna 2030 czy przyszłe Prawo odbudowy zasobów przyrodniczych (NRL). Brak synergii z tymi dokumentami wskazuje na niedostateczne uwzględnienie zintegrowanego podejścia do zarządzania

zasobami naturalnymi i ochrony środowiska. Ponadto w przedmiotowych działaniach brak jest oznak próby uwzględnienia podejścia systemowego (porównaj również - Suplement w [‘Moratorium i co dalej?’](#)).

- **Argumentacja dotycząca pilności wprowadzenia “moratorium”**: chociaż przedstawiciele MKiŚ podkreślali konieczność szybkiego działania ze względu na ‘pilność’ i ‘nadzwyczajne okoliczności’, brak jest konkretnych argumentów lub szczegółowych uzasadnień tych twierdzeń. Brak transparentnych wyjaśnień ze strony kierownictwa ministerstwa podważa percepcję pilnej potrzeby wprowadzenia “moratorium” i stawia pytania o faktyczne motywy i podstawy takiego działania.
- **Nieokreślone kryteria dla ‘najcenniejszych lasów’**: przedstawiciele MKiŚ podkreślali znaczenie ochrony ‘najcenniejszych’ i ‘najważniejszych’ polskich lasów’. Jednakże, pomimo licznych zapytań interesariuszy, ministerstwo nie ujawniło, jakie kryteria definiują ‘cenne’ lub ‘ważne’ tych obszarów, ani nie podało szczegółów dotyczących procesu selekcji. Dodatkowo, choć MKiŚ wskazuje, że *‘Ograniczenie wycieków planowanych na 2024 r. wynika z potrzeb i uwarunkowań przyrodniczych, prawnych, ekonomicznych, ale przede wszystkim społecznych’* podczas gdy nie wyjaśnia czym konkretnie są te potrzeby i uwarunkowania i dlaczego “moratorium” dotyczy tylko wybranych obszarów.
- **Dodatkowe argumenty MKiŚ i ich analiza**: MKiŚ podnosiło między innymi, że *‘Znaczna część lasów, w których ograniczone zostanie pozyskanie drewna otacza wielotysięczne aglomeracje, jak Gdańsk, Wrocław czy Białystok. Ma to szczególne znaczenie w adaptacji do zmieniającego się klimatu oraz retencjonowania wody, a przez to zabezpieczania obszarów miejskich przed powodzią.’* Jednakże analiza wskazuje na niespójność tych twierdzeń: po pierwsze, tylko niewielka część lasów objętych “moratorium” faktycznie otacza te aglomeracje; po drugie, sugerowanie, że ograniczenia te zabezpieczą w/w miasta przed powodzią, wydaje się być nadinterpretacją z minimalnym wpływem na rzeczywistą ochronę przed tego typu zjawiskami w tych konkretnych lokalizacjach.

Dodatkowo, wg. komunikatów MKiŚ *‘ograniczenia wycieków nie będą przekraczały 20-30% planowanych wycieków. Ograniczenia lub zamiana prac w takim właśnie przedziale dopuszczalne są w umowach z wykonawcami prac.’* Z tej wypowiedzi, jak i z dodatkowych informacji uzyskanych przez CSŚ można wnioskować, że decyzje o wyborze obszarów do “moratorium” były oparte na istniejących zapisach umownych z Zakładami Usług Leśnych (ZUL), co miało na celu uniknięcie protestów, jednak bez solidnej podstawy merytorycznej. Jak już zaznaczono w pierwszej części analizy CSŚ, wydaje się, że jeśli takie ograniczenia próbowano zastosować, to nie było możliwe wyliczenie tej redukcji w ramach danego pakietu przetargowego. Informacje zebrane przez stowarzyszenia branżowe wskazują, że często dochodziło do sytuacji, kiedy redukcja pozyskania była znacznie większa, w skrajnych wypadkach sięgająca 75%.

- **Obowiązywanie “moratorium” do 30 czerwca 2024r.**: przedstawiciele MKiŚ nie dostarczyli wyjaśnień dotyczących wyboru konkretnej daty zakończenia “moratorium”, pozostawiając bez odpowiedzi pytania o przyszłość i dalsze plany zarządzania dla obszarów objętych

ograniczeniami. Brak informacji o długoterminowych intencjach i kierunkach działań po upływie tego terminu rodzi niepewność co do trwałości i strategicznych celów wprowadzanych ograniczeń.

- **Nieudostępnienie do wiadomości publicznej ‘załącznika’ do pisma z 8 stycznia:** w przedmiotowym piśmie/poleceniu mowa jest o załączniku, zgodnie z którym Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zobowiązany jest wstrzymać/ograniczyć pozyskanie drewna. Nieopublikowanie przez MKiŚ dokumentu, który miał być podstawą dla Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do wprowadzenia ograniczeń w pozyskiwaniu drewna, podważa zasady transparentności i otwartości. Ten brak dostępności kluczowego załącznika stwarza przestrzeń dla niejednoznacznych interpretacji decyzji, prowadząc do niepewności i dezorientacji wśród wszystkich zaangażowanych stron. Nieznajomość szczegółów, takich jak rozmiar obszarów objętych “moratorium” czy specyfika nałożonych ograniczeń, utrudnia zrozumienie pełnego zakresu i intencji “moratorium”, co może wpływać na efektywność i akceptację wprowadzanych zmian.
- **Jakość materiałów służących jako podstawa do wydania polecenia MKiŚ:** publicznie dostępne dane oraz informacje uzyskane dodatkowo przez CSŚ sugerują że załącznik do polecenia MKiŚ z 8 stycznia składa się z dwóch głównych elementów: a) map poglądowych, opublikowanych przez MKiŚ na platformach mediów społecznościowych i na oficjalnej stronie internetowej ministerstwa, oraz b) niepublikowanych załączników w formie plików Excel przekazanych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (DGLP) i poszczególnym nadleśnictwom, zawierających wykaz wydzieleń leśnych objętych “moratorium” lub ograniczeniami w pracach leśnych, wraz z opisem tych ograniczeń.

Analiza CSŚ wskazuje na znaczące niedociągnięcia w jakości materiałów mapowych, które posłużyły jako podstawa do wydania polecenia MKiŚ dotyczącego “moratorium”. Uchybienia te obejmują:

- i) **Niewystarczająca jakość opracowania:** materiały mapowe nie spełniają podstawowych standardów wymaganych dla dokumentów administracyjnych, co jest rezultatem pośpiechu w ich przygotowaniu. To podważa precyzję i wiarygodność przedstawionych danych.
- ii) **Niejasne pojęcia:** użycie w tytułach map terminów takich jak "w lasach cennych przyrodniczo i społecznie", bez dostarczenia definicji tych pojęć, zwłaszcza w kontekście “moratorium”, prowadzi do niejasności i może wprowadzać w błąd odbiorców.
- iii) **Problemy z lokalizacją:** skala, rozdzielczość i kontur użyte na mapach często nie pozwalają na jednoznaczne zidentyfikowanie lokalizacji objętych wyłączeniami lub ograniczeniami, co ogranicza użyteczność tych materiałów w praktycznym zastosowaniu.
- iv) **Nieprecyzyjna legenda:** w przypadku map dla Puszczy Świętokrzyskiej i Puszczy Karpackiej, legenda odnosi się do "projektowanych rezerwatów" bez wskazania źródła tych projektów, a ograniczenia dla Puszczy Karpackiej mają dotyczyć nieokreślonej "otuliny", co dodatkowo komplikuje interpretację.

- v) **Zakrywanie treści mapy przez legendę:** na mapach okolic Wrocławia elementy legendy zakrywają istotne części terenu objętego “moratorium”, utrudniając odczytanie i zrozumienie zakresu polecenia.

Wnioski z tej analizy podkreślają potrzebę poprawy jakości materiałów informacyjnych i zapewnienia pełnej transparentności oraz dostępności wszystkich niezbędnych danych, aby interesariusze mogli rzetelnie ocenić zakres i skutki wprowadzanych ograniczeń. Załączniki w formie plików excel, zawierające szczegóły dotyczące wydzieleń leśnych objętych “moratorium” oraz opisy ograniczeń nie zostały udostępnione publicznie. Informacje uzyskane przez CSŚ wskazują jednak na kilka kluczowych problemów z tymi materiałami:

- i) **Brak zabezpieczeń przed modyfikacją:** pliki przekazane przez MKiŚ do DGLP nie były zabezpieczone, co otwiera możliwość nieautoryzowanej edycji danych. To stwarza ryzyko manipulacji informacjami, co może wpłynąć na rzetelność i wiarygodność procesu decyzyjnego.
- ii) **Użycie nieaktualnych danych:** wstępna analiza sugeruje, że w przygotowaniu dokumentów wykorzystano nie zawsze aktualne informacje, co może skutkować nieadekwatnością proponowanych ograniczeń do aktualnej sytuacji terenowej. Taka sytuacja podważa trafność i efektywność wprowadzanych restrykcji.
- iii) **Niezgodności z rzeczywistymi potrzebami ochrony przyrody:** wśród zaproponowanych działań znalazły się obszary, gdzie dotychczas realizowane były projekty aktywnej ochrony przyrody. Wykluczenie tych terenów z wszelkich interwencji może niekorzystnie wpłynąć na prowadzone projekty oraz dalszą ochronę ekosystemów.
- iv) **Problemy z dostępnością dróg leśnych i szlaków turystycznych:** ograniczenia mogą utrudnić zapewnienie dostępności infrastruktury leśnej, co wpływa na zarządzanie lasami oraz dostępność terenów dla rekreacji i turystyki.
- v) **Ograniczenia dla gruntów niebędących lasami:** w poleceniu znalazły się tereny, dla których wprowadzono wstrzymanie lub ograniczenia gospodarki leśnej, które nie są obszarami leśnymi, takie jak łąki czy pastwiska. Sytuacja ta rodzi pytania dotyczące rzetelności wykorzystanych informacji, jurysdykcji oraz skuteczności takich działań.

Wnioski z tej analizy podkreślają konieczność dokładnej weryfikacji danych i informacji stanowiących podstawę do wprowadzenia ograniczeń, zabezpieczenie dokumentów przed nieautoryzowanymi zmianami oraz dostosowanie planowanych działań do aktualnych potrzeb ochrony przyrody i zarządzania terenami leśnymi. Z informacji uzyskanych przez CSŚ wynika, że błędy wymagające poprawy mogą dotyczyć znacznej części uwzględnionych wydzieleń leśnych.

- **Brak przejrzystości prowadzonego procesu:** jak już wspomniano w pierwszej części analizy, w ocenie CSŚ, przygotowanie jak i wprowadzenie tzw. “moratorium” charakteryzowały się

pośpiechem, brakiem transparentności, klarowności celów oraz wadliwą komunikacją i brakiem holistycznego, systemowego podejścia. W szczególności dotyczy to:

- i) **Braku jasnej strategii:** nie została przedstawiona wyraźna strategia dotycząca osiągnięcia celu wyłączenia 20% lasów z gospodarki leśnej, co podważa zrozumienie i sensowność podejmowanych działań.
- ii) **Niejasne kryteria “moratorium”:** brak otwartego przedstawienia kryteriów, które zdecydowały o wprowadzeniu “moratorium”, utrudnia ocenę jego adekwatności i motywów.
- iii) **Nieokreślony dobór zespołu:** brak informacji o procesie selekcji osób zaangażowanych w prace zespołu ‘do spraw wzmocnienia ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie’, mimo że kwestia ta była szeroko komentowana, powoduje wrażenie braku otwartości. Zwłaszcza, że powyższe jest tzw. tajemnicą poliszynela w środowisku przyrodniczo-leśnym oraz zostało przekazane przez media.
- iv) **Niejawne źródła propozycji:** nie ujawniono, które osoby, organizacje czy instytucje miały wpływ na wybór obszarów objętych “moratorium”, co rodzi pytania o podstawy tych decyzji.
- v) **Niepodanie do publicznej wiadomości treści załączników do ‘polecenia’:** nieopublikowanie kluczowych dokumentów, w tym załączników w postaci plików Excel, ogranicza możliwość publicznej weryfikacji i zrozumienia zakresu “moratorium”. Poglądowe mapy, są trudno dostępne (przedstawione jedynie w postach na portalu X oraz w jednym z komunikatów w zakładce ‘aktualności’ MKiŚ), co dodatkowo utrudnia dostęp i szeroką analizę.

Z tych obserwacji wynika, że proces wprowadzania “moratorium” charakteryzuje się znaczącymi brakami w komunikacji i otwartości, co może podważać zaufanie do intencji i skuteczności tej inicjatywy. Aby poprawić percepcję i efektywność działań ochronnych, niezbędne jest zwiększenie transparentności decyzji i zaangażowanie szerokiego grona interesariuszy w dialog na temat przyszłości polskich lasów.

b) Chronologia istotnych wydarzeń

W dalszej części przedstawiamy zarys najważniejszych reakcji i wydarzeń, które nastąpiły w wyniku podjętych działań. Proces przygotowań do wprowadzenia “moratorium” rozpoczął się 20 grudnia 2023 r. i trwał do początku stycznia 2024 r., opierając się na danych i rekomendacjach dostarczonych przez wybrane organizacje pozarządowe. Nieprzejrzysty proces wyboru współpracujących organizacji, pośpiech w działaniu, szczególnie w okresie świąteczno-noworocznym, przyczyniły się do zrozumiałej późniejszej krytyki tych działań. Dodatkowo, prace odbywały się przed oficjalnym wyznaczeniem nowego kierownictwa Lasów Państwowych, co skutkowało brakiem efektywnych konsultacji z tą instytucją. Nie odnotowano również konsultacji z przedstawicielami zakładów usług leśnych, przemysłu drzewnego, samorządu terytorialnego czy innych podmiotów.

Ogłoszenie “moratorium” podczas konferencji prasowej 8 stycznia, bez wcześniejszego informowania i konsultacji z interesariuszami, było zaskoczeniem i wywołało naturalne oczekiwanie krytycznych reakcji na te decyzje.

- i) Jedną z pierwszych wartych odnotowania reakcji na wprowadzenie “moratorium” był list (dołączony jako załącznik 1 do niniejszego dokumentu) z **16 stycznia** od Posła Bartosza Romowicza, reprezentującego Polska 2050, skierowany do Minister Pauliny Hennig-Kłoski. W liście tym, Poseł Romowicz prezentuje swoje zastrzeżenia i sugestie dotyczące zarządzenia z 8 stycznia 2024 r. Zwraca uwagę na niejasności i wątpliwości dotyczące interpretacji zarządzenia oraz jego załączników, podkreślając potencjalne negatywne skutki takich rozbieżności. Sugeruje precyzyjniejsze określenie terminologii, wyłączenie określonych działań spod zarządzenia oraz przeprowadzenie analizy struktury własnościowej dotkniętych gruntów. Ponadto, podnosi kwestie społeczne, takie jak wpływ zarządzenia na lokalne społeczności i gospodarkę, proponując wypłatę wynagrodzeń i odszkodowań dla przedsiębiorców. Na zakończenie, zauważa również problemy związane z funkcjonowaniem nadleśnictw, wskazując na konieczność zwolnienia ich z odpowiedzialności za szkody wynikające z realizacji zarządzenia oraz z obowiązku realizacji planu finansowego. Ta korespondencja świadczy o braku wewnętrznych konsultacji w obrębie ugrupowania Polska 2050 przed wprowadzeniem “moratorium”, co było zaskoczeniem nawet dla parlamentarzystów tej partii. Interwencja Posła Romowicza wynikała prawdopodobnie z negatywnych reakcji interesariuszy z jego okręgu wyborczego, który obejmuje między innymi gminy Ustrzyki Dolne i Bircza.
- ii) **17 stycznia**, Wiceminister Dorożala podczas wystąpienia w Sejmie, utrzymywał wcześniej zaprezentowaną linię narracji, podkreślając wprowadzenie "małego moratorium" dla specyficznie wybranych terenów i ogłaszając kontynuację prac nad kolejną fazą tego przedsięwzięcia. Ogłosił również inicjatywę stworzenia ‘specjalnego formularza’ na stronie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który umożliwi mieszkańcom zgłaszanie obszarów lasów, które ich zdaniem wymagają lepszej ochrony. Te zgłoszenia miałyby być następnie analizowane przez ministerstwo. Wiceminister Dorożala zadeklarował również, że w ramach długoterminowej strategii, realizowanej we współpracy z Minister, trwają prace nad organizacją "okrągłego stołu leśnego". Zaznaczył, że przygotowania do tego wydarzenia już się rozpoczęły, i miałyby się ono odbyć "prawdopodobnie w marcu".
W opinii CSS nie zostało jasno określone, jakie są cele tworzenia wspomnianego 'specjalnego formularza' na stronie ministerstwa; analiza zgłoszeń może okazać się bardzo trudna i pracochłonna, a często nawet bezcelowa. Ponadto istnieje ryzyko, że taka inicjatywa może prowadzić do zaistnienia syndromu NIMBY (ang. *Not In My BackYard* – nie na moim podwórku), co może dodatkowo komplikować proces decyzyjny w zakresie strategicznego i merytorycznie uzasadnionego podejścia do ochrony lasów. Syndrom ten, polegający na oporze społecznym przeciwko lokalizacji niepożądanych obiektów lub działań w bliskim sąsiedztwie, może wpłynąć na subiektywność i reprezentatywność zgłoszeń, co w konsekwencji może utrudnić efektywną ochronę cennych przyrodniczo i społecznie obszarów.

- iii) **18 stycznia**, na zaproszenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, odbyło się nieoficjalne spotkanie z osobami wyselekcjonowanymi do tworzenia "zespołu do spraw wzmocnienia ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie". Informacje o spotkaniu, jego uczestnikach, a także o kryteriach ich selekcji nie zostały ujawnione opinii publicznej.
- iv) **23 stycznia**, Minister Paulina Hennig-Kloska skierowała pismo (załącznik 2 do niniejszego dokumentu) do nowo powołanego Dyrektora Lasów Państwowych, Witolda Kossa, wyrażając w nim bliżej nieokreślone "oczekiwanie" dotyczące gwarancji dla ZUL dotyczących "wykonywania prac na poziomie wynikającym z zawartych z nimi umów na bieżący rok" oraz niejasne oczekiwanie "realizacji innych zobowiązań związanych z dostępnością drewna na rynku".
W opinii CSŚ pismo to jest chaotyczną reakcją na narastającą krytykę publiczną wprowadzonego "moratorium", również ze strony polityków z własnej partii (zob. pkt. a) powyżej). Jest również odstępstwem od wcześniejszych komunikatów Ministerstwa, podważającym jedno z kryteriów ustalonych dla zakresu "moratorium". Pierwotne stwierdzenie, że "ograniczenia wycinek nie będą przekraczały 20-30% planowanych wyrębów", wskazuje na brak przewidzenia przez kierownictwo MKiŚ oraz osoby odpowiedzialne za przygotowanie "moratorium" jego konsekwencji w tym aspekcie. Analiza CSŚ sugeruje, że korespondencja Minister do nowego Dyrektora Lasów Państwowych może być próbą przesunięcia odpowiedzialności za skutki podjętych decyzji. Takie działanie może negatywnie wpłynąć na relacje instytucjonalne między MKiŚ a LP, co z kolei może utrudnić osiągnięcie celu wyłączenia 20% lasów z gospodarki leśnej.
- v) **23 stycznia**, Wiceminister Dorożala złożył wizytę na Podkarpaciu, odwiedzając między innymi Birczę i Ustrzyki Dolne. W ocenie CSŚ wizyta ta została zainicjowana przez działania posła Bartosza Romowicza (obecnego podczas wizyty w Ustrzykach Dolnych), reprezentującego ten region. Mimo, że wizyta była niezapowiedziana, zorganizowany został liczny jak na lokalne warunki protest mieszkańców i pracowników ZUL.
Wiceminister w komunikacie z wizyty m.in. pomijając oficjalną hierarchię służbową, zwrócił się bezpośrednio do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) (najprawdopodobniej w Krośnie - przypis CSŚ) z oczekiwaniem 'pilnego rozwiązania kwestii dostępu do lokalnego drewna, aneksowania planów i uruchomienia funduszy na wsparcie tych, którzy będą tego wsparcia potrzebowali'.
CSŚ zauważa, że takie działania nie mieszczą się w kompetencjach RDLP, co wskazuje na brak zrozumienia formalnych procedur i zakresów odpowiedzialności poszczególnych instytucji. Ponadto, taka forma komunikacji może pogłębiać napięcia między MKiŚ a Lasami Państwowymi, co zdaniem CSŚ, stanowi dodatkową przeszkodę w budowaniu pozytywnych relacji instytucjonalnych, niezbędnych dla skutecznego realizowania założeń wyłączenia 20% lasów z gospodarki leśnej.
- vi) **25 stycznia**, na wniosek Grupy Postów Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość (załącznik 3 do niniejszego dokumentu) odbyło się posiedzenie sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, aby omówić szereg kwestii związanych z poleceniem Ministra Klimatu i Środowiska z 8 stycznia 2024 r.

W posiedzeniu uczestniczyli m.in. Wiceminister Dorożala, przedstawiciele Departamentu Leśnictwa i Łowiectwa, a także kierownictwo Lasów Państwowych - Dyrektor Generalny Witold Koss oraz zastępca dyrektora Jerzy Fijas. Dyskusja, trwająca pięć godzin, charakteryzowała się wysokim poziomem emocji oraz rozbieżnościami w poziomie wiedzy uczestników, w tym parlamentarzystów, przedstawicieli strony społecznej oraz rządu. Wiele wypowiedzi, ocenianych jako niezgodne z prawdą, wywoływało kontrowersje.

W ocenie CSŚ, które miało swojego przedstawiciela na posiedzeniu, warte odnotowania są nieścisłości i potencjalne nieporozumienia wynikające z debaty, sugerujące możliwość świadomego wprowadzania w błąd lub celowego używania argumentów mających na celu osiągnięcie korzyści politycznych. Wśród przytoczonych przykładów znalazły się m.in. błędne informacje na temat Funduszu Leśnego, pięciokrotnego wzrostu przychodów jednego z nadleśnictw, ryzyka utraty 'certyfikatu' [pisownia oryginalna - przypis CSŚ] UNESCO dla Puszczy Białowieskiej, a także nieznajdujące odzwierciedlenia w danych twierdzenia dotyczące suszy na Podkarpaciu:

15:37:40: *'Fundusz Leśny, który w swoim założeniu 50% miał przeznaczać na ochronę przyrody.'*

16:13:25: *'Jedno z nadleśnictw (z kontekstu wypowiedzi można wnioskować, że na Podkarpaciu - przypis CSS) rok do roku między 2021 a 2022 rokiem wykazuje pięciokrotny wzrost przychodów.'*

15:39:12 *'Mamy poważne ryzyko utraty tego certyfikatu (wypowiedź oryginalna - przyp. CSŚ) UNESCO, który jest symbolem Białowieży w świecie.'*

17:10:45: *'Stan UNESCO dla Puszczy Białowieskiej waży się i jest na ostrzu noża. [...] i uratujemy ją przed utraceniem statusu dziedzictwa przyrodniczego.'*

17:11:42: *'Podkarpacie jest miejscem, które jest dotknięte suszą bardziej niż jakikolwiek region w Polsce.'*

Według analizy CSŚ powyższe informacje (a przedstawione przykłady nie wyczerpują pełnej listy) są niezgodne ze stanem faktycznym. Używanie ich w przestrzeni publicznej podkreśla potrzebę bardziej dokładnej, opartej na faktach komunikacji w debacie publicznej, aby uniknąć dezinformacji i nieporozumień wpływających na procesy decyzyjne oraz opinię publiczną.

Pozostałe kluczowe wnioski i obserwacje płynące z posiedzenia Komisji:

- Debata charakteryzowała się ogólną krytyką działań MKiŚ, przy czym większość uczestników, reprezentujących różnorodne grupy interesariuszy, zgadzała się co do potrzeby rozszerzania obszarów chronionych i zwiększania ochrony lasów. Krytyka skupiała się jednak na sposobie podejmowania i realizacji decyzji.

- Krytyka działań MKiŚ nie ograniczała się tylko do oponentów politycznych, takich jak Prawo i Sprawiedliwość czy Suwerenna Polska, ale również pochodziła od przedstawicieli partii tworzących koalicję rządzącą (Lewica, PSL, Koalicja Obywatelska). Wystąpił wyraźny rozdźwięk między koalicjantami, gdzie zgodzono się co do celów politycznych, ale krytykowano metodę wprowadzania decyzji.
- Wiceminister Dorożala był wielokrotnie krytykowany, również przez Przewodniczącą Komisji, za brak przygotowania do udzielania odpowiedzi, zwłaszcza na często powtarzane pytania dotyczące finansowych konsekwencji podjętych decyzji. CSŚ uznało te zarzuty za uzasadnione, podkreślając, że przedstawiciele MKiŚ nie zapewnili satysfakcjonujących odpowiedzi na żadne z postawionych pytań. Zgodnie z wnioskami większości parlamentarzystów, MKiŚ zostało zobowiązane do przedstawienia szczegółowych odpowiedzi na pytania na piśmie.
- Wiceminister Dorożala podkreślał dobrą współpracę i ciągły kontakt z dyrekcją Lasów Państwowych, apelując do Dyrektora o przedstawienie stanowiska w kwestii "zarządzania procesem" oraz przyszłej polityki LP. Jednak, według oceny CSŚ, mimo obecności dyrektorów LP na posiedzeniu, nie doszło do uzgodnień między LP a MKiŚ odnośnie strategii postępowania i sposobu odpowiadania na pytania. Zaobserwowano próby przerzucania odpowiedzialności na kierownictwo LP, co skutkowało próbą zobligowania dyrektora LP do udzielania odpowiedzi na niektóre z pytań przez Wiceministra. Dyrektor LP odpowiedział na jedno z pytań, przedstawiając wstępne szacunki analiz ekonomicznych, co w praktyce stanowiło zaprzeczenie wcześniejszym wypowiedziom i zapewnieniom Wiceministra (zob. także punkt poniżej).
- Dyrektor Generalny Lasów Państwowych poinformował, że rozpoczęto pracę nad decyzją i zlecono analizę skutków gospodarczych, finansowych i społecznych, w związku z czym powołano specjalny zespół. Prace analityczne są w toku i mają na celu wypracowanie propozycji rozwiązań oraz planu działań. Według wstępnych ocen, z 30 nadleśnictw objętych decyzją, dla 14 będzie konieczna korekta Planów Urządzenia Lasu (PUL) (aneks), a dla 5 nadleśnictw, których PUL-e są w trakcie tworzenia, "wytyczne" będą brane pod uwagę. Szacuje się, że decyzja MKiŚ może skutkować zmniejszeniem przychodów (ZUL) na poziomie około 32 milionów złotych oraz mniejszą podażą drewna o około 400 tys. m³.
- Wiceminister zapowiedział, że w każdej RDLP zostaną powołani koordynatorzy ds. kontaktu z Zakładami Usług Leśnych. CSŚ podnosi pytanie o celowość i zasadność takiego rozwiązania, zważywszy, że nie wszystkie RDLP są bezpośrednio dotknięte ograniczeniami wynikającymi z "moratorium". W opinii CSŚ, wprowadzenie nowych stanowisk może być reaktywnym działaniem na konsekwencje "moratorium", budząc wątpliwości co do jego zasadności dla wszystkich RDLP. Ponadto, pojawiają się pytania dotyczące, czy jest to decyzja MKiŚ względem LP i jak wpisuje się ona w rozdzielenie funkcji nadzorczej od zarządczej, co może wskazywać na potencjalne komplikacje w strukturze zarządzania i komunikacji między tymi instytucjami.
- W trakcie debaty Wiceminister wielokrotnie wspominał o zamiarze zorganizowania "okrągłego stołu" lub "narady" (zamiennie używając tych dwóch określeń, prawdopodobnie mając na myśli to samo wydarzenie lub serię wydarzeń) poświęconej lasom, której termin zaplanowano

na marzec. Jednakże, nie zostało jednoznacznie wyjaśnione, jaki dokładnie ma być przedmiot tych obrad. W różnych momentach dyskusji pojawiały się odniesienia zarówno do planów zwiększenia liczby nowych obszarów chronionych w celu lepszej ochrony 20% polskich lasów, jak i do prac nad nową Ustawą o Lasach. Taka różnorodność tematów może świadczyć o szerokim zakresie planowanych dyskusji, jednak brak precyzyjnych informacji utrudnia zrozumienie głównych celów i oczekiwanych rezultatów tych spotkań.

- Wiceminister poinformował, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie konieczności wprowadzenia zaskarżalności Planów Urządzenia Lasu powinien zostać wdrożony w trzecim kwartale 2024 roku odnosząc się przy tym do nieokreślonego bliżej "kontekstu podmiotowości lokalnych społeczności przy planach zarządzania lasu". CSŚ zwraca uwagę, że nie po raz pierwszy Wiceminister wiąże kwestię implementacji wyroku TSUE z interesami lokalnych społeczności, co budzi wątpliwości co do jego zrozumienia sedna orzeczenia TSUE. Należy podkreślić, że wyrok TSUE koncentruje się na aspekcie prawnym, wskazując, że Plany Urządzenia Lasu nie są decyzją administracyjną i nie mogą być przedmiotem zaskarżenia w sądach, co nie jest bezpośrednio powiązane z udziałem społeczności lokalnych w ich tworzeniu.
- W kontekście podjętych działań i decyzji, wiceministrowi zarzucono, że pisma kierowane do DGLP nie są oznaczone, nie posiadają nadanego numeru, nie są zgodne z instrukcją kancelaryjną obowiązującą w ministerstwie, brakuje sygnatury komórki ministerstwa, która ten dokument (decyzję) przygotowała; nie zostały zarejestrowane w systemie zarządzania dokumentami, co stanowi szereg uchybień proceduralnych. Takie zarzuty wskazują na potencjalne niedociągnięcia w procesie administracyjnym i zarządzaniu dokumentacją, co może podważać formalną poprawność i wiarygodność procedur decyzyjnych w ministerstwie.
- W trakcie posiedzenia, Wiceminister Dorożata, odpowiadając na pytania, zarzucił dopytującym, że zostali wprowadzeni w błąd. Jednak nie dostarczył szczegółowych informacji wyjaśniających, co dokładnie miał na myśli, zwłaszcza w kontekście wprowadzonych "ograniczeń". Brak konkretów w jego wypowiedziach pozostawił dopytujących bez jasnego zrozumienia zarzutów, a także bez odpowiedzi na kluczowe pytania dotyczące wprowadzonych działań i ich konsekwencji.
- Wiceminister Dorożata stwierdził, że DGLP przekazuje nadleśnictwom informacje o tym, co jest dozwolone, a co zabronione w obszarach objętych zaproponowanymi ograniczeniami. Jednak powołanie specjalnego zespołu w ramach LP do analizy wpływu tych ograniczeń wskazuje, że dopiero na tym etapie rozpoczyna się szczegółowa analiza sytuacji. To może sugerować, że istnieje potrzeba bardziej szczegółowego zrozumienia i oceny wprowadzonych działań oraz ich konsekwencji dla zarządzania lasami i działalności nadleśnictw.
- Przewodnicząca Komisji zapowiedziała kontynuację cyklicznych, kwartalnych spotkań Komisji dotyczących lasów. Dodatkowo, ogłosiła kolejne spotkanie na temat omawianego zagadnienia, które ma się odbyć za miesiąc. W tym kontekście, wystosowała prośbę do ministra o przygotowanie się do tego spotkania i przedstawienie informacji, 'jak udało się naprawić sytuację, w której się znaleźniono'. Ta decyzja podkreśla potrzebę dalszej dyskusji i monitorowania działań podjętych przez ministerstwo oraz innych instytucji zaangażowanych w zarządzanie lasami i wprowadzane ograniczenia.

Podsumowując, na posiedzeniu Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Wiceminister Dorożala spotkał się z bardzo jednoznaczną i silną krytyką dotyczącą polecenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 8 stycznia 2024 roku. Mimo że zasadniczo większość dyskutantów nie kwestionowała samej idei wyłączenia z użytkowania/ochrony 20% lasów, to krytyka była skoncentrowana na kilku kluczowych aspektach: braku przygotowania Wiceministra do udzielania odpowiedzi na pytania, zwłaszcza dotyczących finansowych konsekwencji wprowadzanych decyzji; dostarczaniu mylących lub niepełnych informacji, szczególnie w kontekście wprowadzonych "ograniczeń" oraz braku jasności i spójności w komunikacji. Dodatkowo, podkreślono proceduralne niedociągnięcia w dokumentach związanych z poleceniem, takie jak brak oznaczeń, numerów i rejestracji w systemie zarządzania dokumentami. Krytyka ta nie ograniczała się jedynie do oponentów politycznych, ale była zauważalna również wśród koalicji rządzącej, co wskazuje na szerokie spektrum niezadowolenia z działań Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Mimo zapewnień Wiceministra o współpracy z Lasami Państwowymi, brak było wyraźnego porozumienia między instytucjami co do strategii postępowania. Tak silna krytyka, przy jednoczesnej akceptacji ogólnej idei ochrony lasów, podkreśla potrzebę spójnej, transparentnej i opartej na faktach komunikacji w procesach decyzyjnych dotyczących zarządzania lasami.

- vii) **25 stycznia** MKiŚ oraz Wiceminister Dorożala opublikowali w mediach społecznościowych komunikat, który można interpretować, jako próbę uzasadnienia działań podejmowanych przez kierownictwo MKiŚ. Komunikat ten nie odnosi się do krytyki tych działań wyrażonej na posiedzeniu Komisji. **26 stycznia** na posiedzeniu Sejmu Wiceminister Dorożala przedstawił argumentację zbieżną z w/w komunikatem.

CSŚ analizując komunikaty MKiŚ wydane zaraz po posiedzeniu Komisji, zauważyła pewne istotne aspekty w kontekście wcześniej wyrażonej krytyki i dyskusji na posiedzeniu:

- Wzmocnienie ochrony lasów: twierdzenie o "precyzyjnym zabezpieczeniu każdego z 10 obszarów" może budzić wątpliwości co do precyzji i metodyki wyboru tych obszarów. W kontekście dyskusji na posiedzeniu Komisji, gdzie wskazywano na brak jasności, spójności i braki proceduralne, takie stwierdzenie może wydawać się (co najmniej) nieprecyzyjne. Krytyka na posiedzeniu skupiała się nie tylko na samych decyzjach, ale również na sposobie ich komunikowania i uzasadniania. Bez szczegółowego wyjaśnienia kryteriów wyboru i metodologii, komunikat ten może być odbierany jako próba przeciwdziałania krytyce bez dostarczenia konkretnych dowodów na poparcie tych działań.
- Szybkość działania vs. szerokie konsultacje: Wiceminister podkreśla potrzebę "sprawnego i chirurgicznego" działania w kontekście ochrony lasów, co sugeruje, że proces decyzyjny musiał być szybki, aby być skutecznym. Jednakże, w świetle wcześniej wyrażonych obaw dotyczących braku szerokich konsultacji i nieprzejrzystości procesu, taki argument może wydawać się niewystarczający. Krytyka na posiedzeniu Komisji dotyczyła nie tylko potrzeby ochrony lasów, ale również sposobu, w jaki decyzje były podejmowane i komunikowane.

Podkreślenie przez Wiceministra "szybkiego ratowania" w kontekście wcześniejszych zarzutów może być postrzegane jako niedostateczne uzasadnienie dla braku szerokich konsultacji i może nie rozwiewać wątpliwości dotyczących transparentności i partycypacji w procesie decyzyjnym.

- Rola nowej dyrekcji LP: wzmianka o "sprawnym działaniu nowej dyrekcji LP" i jej roli w ochronie przyrody może być interpretowana jako próba umocnienia legitymacji i poparcia dla podejmowanych działań. Jednak, biorąc pod uwagę wcześniejsze uwagi na posiedzeniu Komisji dotyczące braku jasnych uzgodnień między MKiŚ a LP oraz prób przerzucania odpowiedzialności, takie stwierdzenie może wywoływać dodatkowe pytania. Czy "sprawne działanie" zostało osiągnięte poprzez odpowiednią współpracę i konsultacje, czy też przez szybkie, jednostronne decyzje?

Podsumowując, komunikaty te, chociaż mają na celu podkreślenie działań na rzecz ochrony lasów, nie rozwiewają wątpliwości i obaw wyrażonych podczas posiedzenia Komisji. Krytyka dotycząca procesu decyzyjnego, braku szerokich konsultacji i transparentności pozostaje niezaadresowana, a podkreślenie szybkości działania bez dostatecznego uzasadnienia i szczegółów może nie przekonać wszystkich stron do poparcia tych działań.

Ponadto istnieje widoczna sprzeczność w komunikatach Ministerstwa, które z jednej strony krytykuje "szerokie konsultacje" za to, że wymagają czasu i mogą opóźniać działania ochronne, a z drugiej strony apeluje o dialog ze wszystkimi interesariuszami. Ta sprzeczność może być źródłem konfuzji i wątpliwości co do rzeczywistych intencji i metod pracy Ministerstwa.

Jednoczesne apelowanie o dialog i szeroki udział interesariuszy w procesie decyzyjnym wydaje się być w sprzeczności z praktyką ograniczania konsultacji w imię szybkości działań. Konsultacje i dialog są fundamentem procesów demokratycznych, zapewniając, że różne perspektywy i opinie są rozważane przed podjęciem decyzji. Sugerują one otwartość na współpracę i budowanie konsensusu.

Pominięcie szerokich konsultacji w procesie wprowadzania ograniczeń w pozyskaniu mogło zostać postrzegane jako brak zaangażowania w rzeczywisty dialog i niedocenienie wartości, jaką mogą wnieść różni interesariusze, w tym eksperci, przedstawiciele przemysłu, organizacje pozarządowe oraz lokalne społeczności. Taka postawa może podważać zaufanie do Ministerstwa i jego deklaracji o chęci współpracy.

W rezultacie, choć cel ochrony lasów jest zrozumiały i popierany przez różne strony, metoda, jaką Ministerstwo dąży do realizacji tego celu – poprzez szybkie decyzje bez szerokich konsultacji, jednocześnie apelując o dialog – może być postrzegana jako sprzeczna i potencjalnie szkodząca zaufaniu i współpracy między Ministerstwem a jego interesariuszami. To podkreśla potrzebę większej spójności i przejrzystości w komunikacji oraz procesach decyzyjnych, aby zapewnić, że działania na rzecz ochrony środowiska są podejmowane w sposób zrównoważony, z pełnym zaangażowaniem i poparciem społeczeństwa.

Cel tych komunikatów Ministerstwa Klimatu i Środowiska może być wielowymiarowy, lecz z perspektywy obserwowanej krytyki i kontekstu, w jakim zostały wydane, można przypuszczać,

że miały one charakter strategiczny zorientowany na public relations (PR). Oto kilka potencjalnych celów takich komunikatów:

1. **Odbudowanie pozytywnego wizerunku:** po intensywnej krytyce na posiedzeniu Komisji, Ministerstwo mogło dążyć do przywrócenia pozytywnego wizerunku swoich działań w oczach opinii publicznej, podkreślając swoje zaangażowanie w ochronę lasów i działania na rzecz środowiska.
2. **Zmiana narracji:** przedstawiając decyzje jako "sprawne i chirurgiczne" oraz niezbędne dla ochrony przyrody, Ministerstwo mogło starać się zmienić narrację z krytycznej na pozytywną, skupiając uwagę na celach i rezultatach swoich działań, a nie na procesie decyzyjnym i jego niedoskonałościach.
3. **Zmniejszenie wpływu krytyki:** poprzez szybkie wydanie komunikatów po posiedzeniu komisji, Ministerstwo mogło próbować "przykryć" krytykę i skoncentrować dyskusję na przyszłych działaniach oraz na konieczności ochrony lasów, zamiast na brakach proceduralnych i braku szerokich konsultacji.
4. **Utwierdzenie w przekonaniu o konieczności działań:** podkreślając pilną potrzebę ochrony lasów i wskazując na konieczność szybkich działań, Ministerstwo mogło dążyć do utwierdzenia społeczeństwa w przekonaniu, że podjęte decyzje, mimo braku szerokich konsultacji, były niezbędne i uzasadnione.
5. **Ograniczenie przestrzeni dla dalszej krytyki:** przedstawiając swoje działania jako przemyślane i zorientowane na ochronę środowiska, Ministerstwo mogło liczyć na ograniczenie przestrzeni dla dalszej krytyki, apelując do powszechnie akceptowanej wartości, jaką jest ochrona przyrody.

W kontekście tych celów, komunikaty te mogą być postrzegane jako reaktywne działania, mające na celu zarządzanie kryzysem wizerunkowym i próbę odbudowy zaufania do działań Ministerstwa. Jednakże, bez rzeczywistego zaangażowania w dialog i rozwiązanie podstawowych problemów proceduralnych i komunikacyjnych, takie działania PR mogą spotkać się z ograniczoną skutecznością i mogą być odbierane przez społeczeństwo jako niespójne z deklarowanymi wartościami transparentności i otwartości na współpracę.

Kontynuowanie tej narracji przez Ministerstwo, pomimo jednoznacznej i konstruktywnej krytyki dochodzącej z różnych stron, może być rozumiane z kilku perspektyw, choć niekoniecznie jest to strategia optymalna z punktu widzenia budowania zaufania i efektywnej komunikacji z interesariuszami:

1. **Ograniczanie negatywnych skutków** (ang. *damage control*): Ministerstwo może postrzegać kontynuację wybranej narracji jako sposób na ograniczanie negatywnych skutków i próbę utrzymania kontroli nad dyskursem publicznym dotyczącym ich działań. Może to być postrzegane jako krótkoterminowa strategia mająca na celu stabilizację sytuacji.
2. **Założenia o skuteczności komunikacji:** przedstawiciele kierownictwa Ministerstwa mogą wierzyć, że konsekwentne powtarzanie wybranej narracji w końcu przekona opinię publiczną o słuszności swoich działań. Jest to podejście oparte na przekonaniu, że komunikacja masowa może kształtować opinie, nawet jeśli jest sprzeczna z odbiorem początkowym.

3. **Unikanie przyznania się do błędów:** kontynuowanie wybranej narracji może być również sposobem na uniknięcie przyznania się do błędów lub niedoskonałości w procesie decyzyjnym. Dla niektórych instytucji przyznanie się do błędów uważane jest za ryzykowne z punktu widzenia wizerunkowego i może być postrzegane jako osłabienie ich autorytetu.
4. **Ograniczenia proceduralne lub polityczne:** możliwe, że Ministerstwo napotyka na ograniczenia proceduralne lub polityczne, które utrudniają zmianę kursu lub przyjęcie nowej narracji. W takim kontekście, kontynuowanie obecnej narracji może być postrzegane jako jedyna możliwa strategia.
5. **Zaangażowanie w ustalone cele:** Ministerstwo może być głęboko zaangażowane w ustalone cele polityczne lub środowiskowe i postrzegać kontynuację narracji jako niezbędną do osiągnięcia tych celów, nawet w obliczu krytyki. W ocenie CSŚ w przedmiotowej kwestii kierownictwo MKiŚ przekroczyło próg tzw. efektu Concorde'a (lub tzw. efektu utopionych kosztów).

Mimo potencjalnej logiki stojącej za wyżej opisanymi działaniami, długoterminowo może to prowadzić do pogłębienia dystansu między Ministerstwem a jego interesariuszami, ograniczenia zaufania publicznego i utraty możliwości na konstruktywny dialog i współpracę. Pierwsze symptomy tych negatywnych efektów są już wyraźnie zauważalne. Co więcej, dotyczą one nie tylko relacji na linii Ministerstwo - inni interesariusze, ale również widoczne jest osłabienie relacji czy wręcz intensyfikacja konfliktów na linii politycy - politycy, NGO - NGO itp. Otwartość na krytykę, gotowość do przemyślenia i dostosowania strategii w odpowiedzi na konstruktywne uwagi może przynieść lepsze rezultaty w zakresie zarządzania kryzysowego, budowania zaufania i efektywności w realizacji celów środowiskowych.

- viii) **26 stycznia** Lasy Państwowe informują o powstaniu 'zespołu ds. analiz propozycji ochrony lasów'. Wg. oficjalnego komunikatu zespół został utworzony w celu przeprowadzenia kompleksowej analizy i oceny propozycji obszarów wskazanych do objęcia zwiększonym reżimem ochronnym. Inicjatywa ta jest odpowiedzią na decyzję MKiŚ, które poleciło LP na okres pół roku wyłączyć lub ograniczyć pozyskanie drewna w dziesięciu lokalizacjach w Polsce. Według komunikatu dyrekcji LP zespół zadaniowy LP ma na celu analizowanie i gromadzenie danych dotyczących obszarów zgłaszanych przez stronę społeczną oraz proponowanie własnych obszarów do ochrony, opierając się na wiedzy i doświadczeniu leśników pracujących w terenie. Zespół ma współpracować z podobnym gremium w MKiŚ, dostarczając dane i analizy, które posłużą jako podstawa do podejmowania decyzji o dalszych ograniczeniach użytkowania lasu w różnych częściach kraju. Według informacji uzyskanych przez CSŚ, powołanie zespołu przez Lasy Państwowe nie było konsultowane z kierownictwem Ministerstwa, co w opinii CSŚ jest objawem braku zaufania i dobrych relacji roboczych pomiędzy obiema instytucjami. To kolejny przykład napięć, które wg. oceny CSŚ mają potencjał do dalszej eskalacji. Jak już wcześniej zaznaczono w tym dokumencie, brak koordynacji i współpracy między LP a MKiŚ może stanowić poważne zagrożenie dla efektywności i pomyślności wdrażania polityki mającej na celu wyłączenie obszarów leśnych dla celów ochronnych.

- ix) **2 lutego** Wiceminister Dorożala udzielił wywiadu “Gazecie Wyborczej”. W odpowiedzi zareagował na cytowane przez dziennikarza zarzuty o braku przejrzystości, chaosie i pośpiechu w procesie wybierania obszarów leśnych do ochrony. Jego odpowiedź sugerowała, że krytyka wynika z nieuwzględnienia pewnych propozycji zgłaszanych przez krytyków. Dodatkowo, w obliczu zarzutów o niedostateczne reprezentowanie obywatelskich ruchów leśnych w zespole, wiceminister wskazał na współpracę z fundacjami Psubraty i Niech Żyją!, które są jednak znane głównie z działań na rzecz ochrony zwierząt i ograniczenia łowiectwa, a nie jako reprezentanci obywatelskich ruchów leśnych. Warto podkreślić, że w skład zespołu nie włączono największej organizacji tego typu – fundacji "Lasy i Obywatele", skupiającej liczne inicjatywy i interwencje społeczne związane z lasami, co mogłoby sugerować niepełną reprezentację interesów społecznych w procesie decyzyjnym.
- x) **3 lutego** Minister Hennig-Kloska wystąpiła w programie “Rozmowy o końcu świata” w telewizji TVN. W jego trakcie odniosła się m.in. do zarzutów dotyczących nierozpoznania skutków decyzji z 8 stycznia. Minister twierdziła, że niejasności wokół “moratorium” wynikają z “oportunistycznego działania” osób z ‘poprzedniego układu’, które nie zastosowały się do wszystkich zaleceń towarzyszących poleceniu. Jednak CSŚ podkreśla, że nie istnieją dokumenty potwierdzające wydanie takich zaleceń przed 23 stycznia, co wskazuje na potencjalne nieścisłości w wypowiedzi Minister. Dodatkowo, Minister Hennig-Kloska zasugerowała, że wprowadzone “moratorium” daje pół roku na dokonanie zmian w ustawie, w tym zmian w Planach Urządzania Lasu. Jednak takie stwierdzenie wprowadza niejasności co do planowanych działań ministerstwa. Sugerowanie, że zespół kierowany przez wiceministra Dorożalę zajmie się przygotowaniem zmian ustawowych, okazało się zaskoczeniem dla jego członków, co nasuwa pytania o komunikację i koordynację wewnątrz ministerstwa. CSŚ podkreśla, że ambitny cel zrealizowania zmian ustawowych w ciągu pół roku wydaje się nieosiągalny z uwagi na proceduralne aspekty procesu legislacyjnego, potencjalne przeszkody polityczne (weto Prezydenta) oraz brak jasno określonego planu działań. Taka sytuacja może wskazywać na brak spójnej strategii w MKiŚ oraz na ryzyko pogłębienia chaosu i niepewności wokół “moratorium” i dalszych działań dotyczących ochrony lasów.
- xi) **6 lutego** powołano formalnie “Zespół do spraw wzmocnienia ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie” przy MKiŚ, którego celem ma być wypracowanie rekomendacji dla ministra w zakresie wzmocnienia ochrony, w tym sposobu prowadzenia gospodarki leśnej na wskazanych obszarach. Skład zespołu nieznacznie różni się od tego, który był znany w środowisku organizacji przyrodniczych już wcześniej. W związku z powołaniem zespołu, pojawiły się wątpliwości dotyczące zakresu jego kompetencji, trybu powołania członków oraz wymogu podpisania przez nich dokumentu zobowiązującego do zachowania poufności (treść dokumentu w posiadaniu CSŚ). Znany jest co najmniej jeden przypadek odmowy podpisania takiego dokumentu, co skutkowało wykluczeniem z zespołu. Pojawiają się także pytania, czy członkowie zespołu są delegowani przez swoje organizacje/instytucje, czy powoływani indywidualnie, co może budzić wątpliwości co do

zakresu obowiązującej ich poufności, szczególnie w kontekście relacji z ich pracodawcami i przełożonymi.

Niejasności w trybie doboru członków zespołu manifestują się w sytuacjach, gdy Ministerstwo najpierw prowadziło rozmowy z potencjalnymi uczestnikami, a dopiero potem informowało o tym ich przełożonych. Takie działania, niezgodne z zasadami pragmatyki służbowej, mogą wpływać na współpracę między instytucjami wspierającymi realizację polityki leśnej. Skrajnym przejawem braku komunikacji MKiŚ z podległymi mu instytucjami jest fakt, że w zarządzeniu z 6 lutego w sprawie powołania zespołu jeden z jego członków, Adam Wasiak, jest przedstawiony jako zastępca dyrektora Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej (BULiGL), podczas gdy już cztery dni wcześniej, 2 lutego, powierzono mu pełnienie obowiązków Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. To dowodzi, jak poważne są luki w komunikacji i aktualizacji danych kadrowych, co może negatywnie wpływać na efektywność i koordynację działań w ramach ministerstwa i podległych mu instytucji.

- xii) **6 lutego** odbyło się spotkanie dyrekcji Lasów Państwowych z przedstawicielami branży leśnej, podczas którego omawiano wspólne stanowisko różnych organizacji dotyczące nowych perspektyw współpracy z LP. Na spotkaniu nie pojawił się przedstawiciel MKiŚ, które nie było również o tym wydarzeniu informowane. Taka sytuacja zdaje się podkreślać istniejący brak koordynacji i komunikacji między LP a MKiŚ, co stoi w sprzeczności z oficjalnymi zapewnieniami Ministerstwa o "stałych konsultacjach z przemysłem drzewnym". To spotkanie może być postrzegane jako kolejny dowód na to, że w praktyce współpraca i dialog między kluczowymi instytucjami odpowiedzialnymi za zarządzanie lasami i gospodarkę leśną są dalekie od ideału.

3. Rekomendacje dalszych działań

Na podstawie przedstawionej powyżej analizy oraz wynikającej z tego debaty publicznej i uzyskanej informacji zwrotnej, proponowane są następujące rekomendacje dalszych działań. Poniższe propozycje stanowią rozwinięcie i aktualizację rekomendacji zawartych [w pierwszym raporcie](#) Centrum Strategii Środowiskowych (CSS) i pozostają nadal aktualne:

Krótkoterminowe działania:

- a) Przegląd i korekta procesu decyzyjnego:
- o Dokonanie przeglądu i korekty procesu decyzyjnego zwiększającego transparentność i otwierającego możliwość szerszych konsultacji z interesariuszami.
  - o Naprawienie relacji między Ministerstwem Klimatu i Środowiska (MKiŚ) a Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych (DG LP), co wymaga unormowania relacji nadzorczych ze strony MKiŚ.

Kontynuacja bezpośredniego sterowania działaniami LP przez MKiŚ bez uwzględnienia specyfiki i niezależności tej instytucji będzie prowadzić do dalszego pogłębiania problemów i eskalacji napięć między obiema organizacjami. Ważne jest, aby obie instytucje współpracowały na zasadach partnerskich, z poszanowaniem swoich kompetencji i zadań.

- o Szczegółowa analiza i uzasadnienie wyboru obszarów objętych "moratorium", uwzględniające potrzeby społeczno-ekonomiczne oraz cele ochrony przyrody.
- o Ustalenie jasnego podziału działań na krótkoterminowe i długoterminowe, klarowny podział planowanych zadań według długości perspektyw.

b) Poprawa komunikacji i transparentności:

- o Regularne informowanie o postępach, planach, i uzasadnieniach decyzji, w tym udostępnianie danych i analiz stanowiących podstawę decyzji.
- o Organizacja partycypacyjnego dialogu ("okrągłego stołu"/narady) w celu omówienia przyszłości polityki leśnej, z jasno określonymi celami, tematami i zaproszeniem szerokiego grona interesariuszy (porównaj szczegółowe rekomendacje poniżej).
- o Zaangażowanie profesjonalnego moderatora do prowadzenia "okrągłego stołu" i innych procesów dialogu i partycypacji społecznej.

c) Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej:

- Zintensyfikowanie współpracy i koordynacji działań między MKiŚ, LP, innymi agencjami rządowymi, sektorem prywatnym (przemysł, firmy usługowe), i organizacjami społecznymi.
- Organizacja regularnych spotkań roboczych i warsztatów.

d) Zwiększenie udziału organizacji społecznych:

- Rozwój mechanizmów konsultacji społecznych i uczestnictwa publicznego.

e) Monitorowanie i ocena wpływu "moratorium":

- Zapewnienie regularnego monitorowania i oceny wpływu "moratorium" na różne aspekty związane z lasami.

Długoterminowe działania:

f) Opracowanie długoterminowej strategii ochrony lasów:

- Opracowanie spójnej strategii ochrony lasów, opartej na szerokich konsultacjach i solidnych podstawach naukowych.

g) Rozwój i wdrożenie nowych polityk i przepisów:

Dla realizacji celów długoterminowych należy ustanowić zespoły i plany pracy do następujących spraw (dokumentów):

Nowa Polityka Ekologiczna Państwa, w tym:

- Polityka Leśna Państwa
- Narodowy Program Leśny, wypracowany w oparciu o dorobek prac nad Programem i

przyjętymi rekomendacjami z 2015 roku; (możliwa zmiana nazwy na Strategia Leśna Kraju)

- Nowa Ustawa o Lasach i Ustawa o Ochronie Przyrody, jako konsekwencja prac nad powyższymi punktami

- Wdrażanie europejskiej strategii bioróżnorodności i strategii leśnej

- Przygotowania do wdrażania prawa o odbudowie ekosystemów (NRL)

- wdrażanie prawa europejskiego, w tym wyroków TSUE i Dyrektywy EUD

h) Zaangażowanie Lasów Państwowych i innych instytucji:

- Włączenie LP i GDOŚ do procesu wyznaczania nowych obszarów chronionych i rozwoju programu "Sto rezerwatów na 100-lecie Lasów Państwowych".

i) Zapewnienie przejrzystości i uczestnictwa w pracach zespołów doradczych

- Poprawa komunikacji i zapewnienie przejrzystości procesu doboru uczestników prac zespołów doradczych.

j) Włączenie Lasów Państwowych do procesu desygnacji nowych terenów wyłączonej: należy aktywnie włączyć LP do procesu desygnacji nowych terenów wyłączonej w ramach drugiego etapu "moratorium" oraz w procesie tworzenia nowych rezerwatów. Zaangażowanie pracowników LP i wykorzystanie ich wiedzy fachowej jest kluczowe dla trwałego i akceptowalnego przez społeczność rozwiązania.

k) Wykorzystanie wniosków i baz danych opracowanych przez organizacje pozarządowe: konieczne jest wykorzystanie wniosków dotyczących wyłączeń, opierając się na już istniejących rozwiązaniach i gotowych bazach danych, które zostały opracowane przez organizacje pozarządowe, takie jak Lasy i Obywatele, Koalicja 10%, czy Lasy Narodowe. Te zasoby mogą stanowić cenne wsparcie w identyfikacji obszarów zasługujących na ochronę.

l) Opracowanie podstaw prawnych dla wyłączeń nie wymagających zmian ustawowych: do końca 2024 roku należy opracować podstawy prawne dla wyłączeń, które nie będą wymagały zmian ustawowych. Możliwe jest wykorzystanie, przynajmniej w okresie przejściowym, przepisów o lasach ochronnych, regulowanych rozporządzeniami Ministra Klimatu i Środowiska. Takie rozwiązanie wymaga jednak szczegółowej dyskusji i współpracy z Lasami Państwowymi, aby zapewnić skuteczność i akceptację proponowanych rozwiązań w środowisku leśnym i społecznościach lokalnych.

Wsparcie i rozwój:

m) Przedłużenie i dostosowanie "moratorium":

- Przedłużenie obowiązującego "moratorium" na cały rok 2024 z możliwym przeglądem i dostosowaniem formuły prawnej.

n) Koordynacja i wykorzystanie istniejących zasobów:

- Skoordynowane wykorzystanie bazy danych i zasobów analitycznych istniejących w LP i organizacjach pozarządowych do planowania dalszych działań ochronnych.

o) Rozpoczęcie partycypacyjnego dialogu dotyczącego lasów:

Przygotowanie partycypacyjnego dialogu ("okrągłego stołu"/narady) dotyczącego lasów, który miałby za zadanie zgromadzić wszystkich interesariuszy w celu dyskusji na temat przyszłości i ochrony lasów, jest zadaniem wymagającym dokładnego planowania i skoordynowanego podejścia. Biorąc pod uwagę, że Ministerstwo nie ma jeszcze wyraźnie określonego planu ani celów tego procesu, a do jego realizacji wg politycznie wyznaczonego terminu pozostało mniej niż dwa miesiące, konieczne jest podjęcie szeregu działań mających na celu zapewnienie jego skuteczności. Oto kilka rekomendacji w tym zakresie:

- **Określenie celów i tematyki:** pierwszym krokiem powinno być precyzyjne określenie celów "okrągłego stołu" oraz głównych tematów do dyskusji. Ważne jest, aby cele te były jasne dla wszystkich uczestników i odpowiadały na aktualne potrzeby zarówno ochrony lasów, jak i interesów społeczno-ekonomicznych.

- **Mapowanie i zaproszenie interesariuszy:** należy dokładnie zidentyfikować wszystkich kluczowych interesariuszy, w tym przedstawicieli rządu, przemysłu drzewnego, organizacji ekologicznych, społeczności lokalnych, naukowców, ekspertów oraz innych grup zainteresowanych zarządzaniem lasami. Zaproszenie do udziału w dyskusji powinno być wysłane z odpowiednim wyprzedzeniem, aby zapewnić ich obecność.

- **Zaangażowanie profesjonalnego moderatora:** z uwagi na różnorodność interesów i złożoność dyskusji, zaleca się zaangażowanie doświadczonego moderatora, który będzie w stanie skutecznie prowadzić spotkanie, zapewniając równy udział wszystkich stron i konstruktywne dialogi.

- **Opracowanie agendy i materiałów przygotowawczych:** kluczowe jest opracowanie szczegółowej agendy spotkania oraz przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych i analitycznych przed spotkaniami. Materiały te powinny zawierać podstawowe informacje na temat obecnej sytuacji lasów, wyzwań, jakie przed nimi stoją, oraz potencjalnych tematów do dyskusji.

- **Zapewnienie przejrzystości i dokumentacji:** proces dialogu powinien być transparentny, z możliwością śledzenia postępów i wyników dyskusji przez szeroką publiczność. Ważne jest również, aby wszystkie ustalenia, rekomendacje i wnioski były dokładnie dokumentowane i udostępniane po zakończeniu spotkania.

- **Planowanie dalszych działań:** proces dialogu nie powinien być jednorazowym wydarzeniem, lecz początkiem długoterminowego procesu dialogu i współpracy. Ministerstwo powinno już na wczesnym etapie planować kolejne kroki, w tym potencjalne grupy robocze, dalsze spotkania oraz mechanizmy wdrażania zaleceń.

Biorąc pod uwagę krótki czas na przygotowanie, kluczowe będzie skoncentrowanie się na najważniejszych i najpilniejszych kwestiach, a także na zapewnieniu, że proces dialogu będzie skutecznie zarządzany i przyniesie wymierne korzyści dla ochrony lasów oraz zrównoważonego zarządzania nimi.

Załącznik 1: Pismo Posta na Sejm RP, Polska 2050 Bartosza Romowicza do Ministry Klimatu i Środowiska Pauliny Hening-Kloski, Polska 2050

Załącznik 2: Pismo Minister Pauliny Hennig-Kloski do Dyrektora Lasów Państwowych, Witolda Kossa

Załącznik 3: Wniosek Grupy Posłów Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość o zwołanie posiedzenia sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

Centrum

STRATEGII ŚRODOWISKOWYCH

ul. Ogrodowa 58
00-876 Warszawa
www.centumstrategii.pl
biuro@centrumstrategii.pl

Polska 2050
Szymona Hołowni

📍 **Biuro Poselskie Posła na Sejm RP**
Bartosza Romowicza
ul. 29 Listopada 22
38-700 Ustrzyki Dolne
✉️ biuro@romowicz.pl

Pani
Paulina Hennig- Kloska
Ministra Klimatu i Środowiska

Sygnatura: BR.0005.5.24

Ustrzyki Dolne, 16 stycznia 2024 r.

Szanowna Pani Ministro,

działając na podstawie art. 20 ustawy z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. z 2022 r. poz.1339) zgodnie z oczekiwaniami lokalnej społeczności regionu, który reprezentuje w Sejmie RP przedstawiam swoje uwagi i propozycje w zakresie wprowadzonego przez Panią Ministrę polecenia z dnia 8 stycznia 2024 r.

W aspekcie formalno- prawnym:

1. W poleceniu z dnia 8 stycznia 2024 r. a załącznikiem do niniejszego polecenia istnieje niespójność powodująca wątpliwości interpretacyjne. W poleceniu czytamy cyt. „wstrzymanie/ograniczenie pozyskiwania drewna w lasach znajdujących się w zarządzie PGL Lasy Państwowe”, zaś w załączniku cyt. „Odstąpienie od wszelkich prac i zabiegów”.

W praktyce oznacza to znaczne poszerzenie katalogu ograniczeń, bowiem odstąpienie od wszelkich prac i zabiegów w wyznaczonych przez Panią Ministrę wydzieleniach obejmuje również:

- zabiegi z hodowli lasu, gdzie brak wykonania zabiegu pielęgnacji upraw (brak realizacji zabiegu) może doprowadzić do przepadnięcia młodego pokolenia lasu. **PROPOZYCJA: wyłączyć z zakresu polecenie zabiegi z hodowli lasu**
- utratę przejezdności dróg leśnych, a trzeba zauważyć, że po drogach tych są poprowadzone szlaki turystyczne, rowerowe, konne. Dodatkowo spełniają one funkcję przeciwpożarową i są także wykorzystywane przez inne służby Straż Graniczną i GOPR. Przy obecnych zapisach niemożliwe będzie ich utrzymanie/naprawa. **PROPOZYCJA: wyłączyć zakaz wynikający z polecenia na drogach leśnych**

2. Polecenie nie zawiera słownika, a także szerszego wyjaśnienia pojęć „odstąpienia od wszelkich prac i zabiegów” oraz „wstrzymanie/ograniczenie pozyskiwania drewna w lasach znajdujących się w zarządzie PGL Lasy Państwowe, co może powodować trudności interpretacyjne. Te trudności interpretacyjne- w moim przekonaniu- w przypadku sporu pomiędzy interesariuszami

polecenia będą rozstrzygane na niekorzyść pracowników PGL Lasów Państwowych. Istnieje konieczność szybkiego doprecyzowania powyższych pojęć, a wręcz enumeratywne określenie dozwolonych lub/i zakazanych czynności w ramach tych pojęć. **PROPOZYCJA: dodać kolejny załącznik do polecenia ze słownikiem stosowanych w nim pojęć poprzez enumeratywne wskazanie prac objętych poleceniem.**

3. Poprzez polecenie cyt. „odstąpienia od wszelkich prac i zabiegów” ograniczono (a nawet uniemożliwiono) prowadzenia prac w wydzieleniach będących w zarządzie PGL Lasy Państwowe, a nieobjętych poleceniem. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, że do niektórych wydzieleniach szlak zrywkowy prowadzi przez wydzielenia objęte poleceniem. Poprzez polecenie nie można wykonać w tych wydzieleniach poprawy przejezdności szlaku zrywkowego, a nawet w przypadku wiatrołomu usunięcia przeszkody powstałej na tym szlaku. **PROPOZYCJA: wyrażenie zgody na wykonywanie w wyznaczonych w poleceniu wydzieleniach prac niezbędnych do utrzymania szlaku zrywkowego, a w przypadku konieczności usunięcia na nim drzewa- za zgodą powołanej przez RDLP komisji- wyznaczenie ich do szacunków brakarskich.**
4. Wskazane przez polecenie grunty mają niejednorodną strukturę własnościową i zdarzają się przypadki, że wskazane grunty mają współwłaścicieli (innych niż PGL Lasy Państwowe lub Skarb Państwa). **PROPOZYCJA: dokonanie analizy struktury własnościowej wyznaczonych gruntów w poleceniu.**

W aspekcie społecznym:

1. Nagłe i niespodziewane wydanie polecenia przez Panią Ministrę spowodowało, że na terenie gminy Ustrzyki Dolne oraz gminy Bircza z dnia na dzień pracę utraciło wiele osób, dla których często było to jedyne źródło utrzymania całych rodzin. To są ogromne dramaty ludzkie, które z perspektywy Polski centralnej są niedostrzegane. **PROPOZYCJA: wypłata pełnych wynagrodzeń dla przedsiębiorców (tzw. ZUL) wynikających z kontraktów pomiędzy nimi a PGL Lasy Państwowe NIEWŁOZNIE NA KONIEC KAŻDEGO MIESIĄCA OBJĘTEGO POLECENIEM lub wskazanie w tym samym Nadleśnictwie lub Nadleśnictwie sąsiadującym możliwej do wykonania usługi za to samo wynagrodzenie.**
2. Ustalenie kwoty wynagrodzenia (odszkodowania) dla przedsiębiorców jest trudne do określenia i wymaga doprecyzowania. Aktualnie w większości ZUL obowiązywało wynagrodzenie umowę w postaci stawka/m³ drewna i wysokość wypłat była zróżnicowana z uwagi na wydajność pracownika. Podobnie przy pracach z zakresu hodowli lasu (sadzenie drzew, pielęgnowanie i inne), przy ochronie lasu i innych stawka była kalkulowana na podstawie pracochłonności danej pracy. **PROPOZYCJA: w przypadku wypłaty odszkodowania (i niemożności wykonania kontraktu w Nadleśnictwie sąsiadującym) ustalenie jasnych kryteriów wysokości odszkodowania w drodze negocjacji z przedstawicielami tych przedsiębiorców z terenu każdego Nadleśnictwa objętego poleceniem.**
3. Przedsiębiorcy branży drzewnej z terenu gminy Ustrzyki Dolne oraz gminy Bircza (tartaki) zostały pozbawione możliwości zakupu surowca, a zarazem często związani są umową i dostarczeniem konkretnego asortymentu, który miał powstać właśnie z tego surowca. **PROPOZYCJA: zapewnienie tym przedsiębiorcom surowca tego asortymentu niezwłocznie w odległości nie dalszej niż 50 km od planowanego przed wydaniem polecenia miejsca odbioru zakontraktowanego surowca. W przypadku dalszej odległości pokrycie przez Skarb Państwa udokumentowanych kosztów transportu do miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terenie wskazanych gmin.**
4. Ewentualne aukcje na drewno mogą spowodować nadmierne pozyskania drewna w sąsiednich Nadleśnictwach, co wypaczy sens i ideę wydanego polecenia. **PROPOZYCJA: analiza systemu**

sprzedaży drewna niezwłocznie i zablokowanie możliwości eksportu surowca do krajów innych niż Unii Europejskiej. Wskazanie priorytetów kierunków sprzedaży surowca na potrzeby krajowych (a nawet wręcz lokalnych) przedsiębiorców

W aspekcie działalności Nadleśnictw:

1. Zgodnie z ustawą o lasach nadleśniczy odpowiada za stan lasu, z uwagi na brak możliwości realizacji zadań gospodarczych poniesie on odpowiedzialność za ewentualne szkody i zagrożenia w mieniu i życiu na powierzchniach objętych poleceniem. **PROPOZYCJA: zwolnienie z odpowiedzialności nadleśniczych i leśniczych w nadleśnictwach i leśnictwach za powstałe szkody w wyniku realizacji polecenia.**
2. Realizacja polecenia w nadleśnictwach spowoduje znaczne zmniejszenie przychodów, co wpłynie na rentowność tych nadleśnictw. **PROPOZYCJA: zwolnienie z obowiązku realizacji planu finansowego po stronie dochodowej nadleśnictw, gdzie znajduje się więcej niż 25% wyłączonych wydzieleń w stosunku do całej powierzchni gruntów nadleśnictwa.**

Zaproponowane przeze mnie problemy wraz ze sposobem rozwiązania są tylko i wyłącznie tymczasowym załagodzeniem sytuacji społecznej w regionie, w którym sprawują mandat Posła na Sejm RP. W okresie najbliższych dni proponuję Pani Ministrze dodatkowe, docelowe rozwiązania w zakresie gospodarki leśnej, uzgodnione i skonsultowane ze wszystkimi lokalnymi interesariuszami.

Bardzo proszę Panią Ministrę o pilne podjęcie działań i poinformowanie mnie o podjętych krokach.

Z poważaniem

Bartosz Romowicz

Poseł na Sejm RP

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

Warszawa, 23.01.2024 r.

Pan
Witold Koss
Dyrektor Generalny Lasów Państwowych

Szanowny Panie Dyrektorze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 8 stycznia 2024 r., w którym poleciłam Panu Dyrektorowi wstrzymanie/ograniczenie pozyskiwania drewna w lasach znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oczekuję, że przy wykonywaniu przedmiotowego polecenia Lasy Państwowe zagwarantują zakładom usług leśnych wykonywanie prac na poziomie wynikającym z zawartych z nimi umów na bieżący rok. Oczekuję również realizacji innych zobowiązań związanych z dostępnością drewna na rynku.

W tym celu proszę o natychmiastowe podjęcie aktywnych działań w ścisłej współpracy z właściwymi dyrektorami regionalnych dyrekcji oraz nadleśniczymi.

Z wyrazami szacunku

WPLYNEŁO
do Komisji OSZ
dnia 17.01.24. znak akt
podpis *Przewodnicząca*

Warszawa, dnia 17/01/2024 r.

**Grupa Posłów na Sejm RP
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość
popierających wnioski o zwołanie
posiedzenia Komisji**

**Pani
Urszula Pasławska
Przewodnicząca
Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów
Naturalnych i Leśnictwa**

Na podstawie art. 152 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2022 r. poz. 990 t.j. z późn. zm.) zwracamy się z wnioskiem o zwołanie posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w celu:

1. omówienia polecenia Ministra Klimatu i Środowiska (pismo z dnia 8/01/2024 r.) do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ws. wstrzymania/ograniczenia pozyskiwania drewna w lasach znajdujących się w zarządzie PGL LP;
2. omówienia skutków gospodarczych, finansowych, przyrodniczych i społecznych polecenia MKiŚ z dnia 08/01/2024 r.;
3. omówienia sytuacji prawno-formalnej ww. pisma w obecnym stanie prawnym w świetle ustawy o lasach, ustawy o ochronie przyrody i ustawy o Radzie Ministrów;

4. omówienia wpływu polecenia MKiŚ z dnia 8/01/2024 r. na zatwierdzone przez ministra do spraw środowiska Plany Urządzania Lasu oraz Plany Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000;
5. wysłuchania informacji dotyczącej uzasadnienia podpisania przez Ministra Klimatu i Środowiska pisma dotyczącego polecenia ws. wstrzymania/ograniczenia pozyskiwania drewna w lasach;
6. dyskusji nt. terenów ukazanych w informacji z konferencji prasowej z dnia 08/01/2024 r. MKiŚ dla obszarów: Bieszczady, Puszcza Borecka, Puszcza Świętokrzyska, Puszcza Augustowska, Puszcza Knyszyńska, Puszcza Karpacka, Puszcza Romincka, Trójmiejski Park Krajobrazowy, Iwonicz-Zdrój, Wrocław;
7. omówienia zapowiedzi Ministra Klimatu i Środowiska „systemowej strategii ograniczenia wycinek polskiej gospodarki leśnej”;

UZASADNIENIE

W związku z konferencją prasową Minister Klimatu i Środowiska Pauliny Hennig-Kloski oraz Głównego Konserwatora Przyrody Mikołaja Dorożala, która odbyła się 8 stycznia 2024 r., podczas której poinformowano o ograniczeniu w 2024 r. *wyrębów w „najważniejszych” polskich lasach* niezbędne jest zwołanie posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Z treści konferencji prasowej wynika, że Minister Klimatu i Środowiska planuje zmianę polskiego modelu leśnictwa. W komunikacie prasowym zapowiada „*nowe podejście do ochrony lasów*” w Polsce. Minister nie przedstawiła żadnych informacji w jaki sposób będzie wdrażała nowe rozwiązania. Poinformowała tylko, że zaleciła Lasom Państwowym ograniczenie „wyrębu” drzewostanów w wieku 100-200 lat w lasach wodochronnych oraz górskich na obszarze kraju, uzasadniając to następująco: „*Ograniczenie wyrębów planowanych na 2024 r. wynika z potrzeb i uwarunkowań przyrodniczych, prawnych, ekonomicznych, ale przede wszystkim społecznych i nie będą przekraczały 20-30% planowanych wyrębów*”.

Odnosząc się do tych zapowiedzi, zasadne jest, aby Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa została szczegółowo poinformowana jakie to względy przyrodnicze, prawne i ekonomiczne skłoniły Panią Minister do podjęcia takiej decyzji na obecny rok. Nie zaistniały chyba żadne nadzwyczajne okoliczności, które wymagałyby „zalecać lub polecać” zmianę obowiązujących Planów Urządzania Lasu i Planów Zadań Ochronnych.

Wątpliwości budzi fakt, że obowiązujące w obecnym stanie prawnym rozwiązania są zmieniane za pomocą pisma Ministra, bez niezbędnych opracowań specjalistów i wymaganych konsultacji. Istnieje zatem wysokie prawdopodobieństwo złamania zasady państwa prawa.

W treści pisma Pani Minister powołuje się na art. 34a ustawy o Radzie Ministrów, w którym jest mowa o polityce przyjętej przez Radę Ministrów w celu realizacji, której Minister ma prawo wydawać polecenia podległym, nadzorowanym instytucjom. Dlatego zasadne jest przedstawienie Posłom z Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa szczegółowych informacji w tym zakresie. Dotychczas wszelkie zmiany w sposobie gospodarowania lasami wymagały wszechstronnej analizy, a także pociągały za sobą zmiany wielu aktów prawnych, gdyż miały one wpływ na już zawarte przez Lasy Państwowe umowy cywilnoprawne.

Omówienia przez Komisję Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa wymaga także fakt, że konsekwencje działań Ministra, poniosą bezpośrednio nadleśniczowie, którzy zgodnie z zobowiązującą ustawą o lasach odpowiadają za lasy na terenie powierzonego im nadleśnictwa. W dotychczasowej kulturze państwa prawa nie miała miejsce sytuacja, w której pismem Ministra zmieniano by wszystkie obowiązujące regulacje dotyczące sposobu gospodarowania Lasami Państwowymi. Przypominamy, że za stan lasów w nadleśnictwie odpowiada nadleśniczy. Działania Ministra Klimatu i Środowiska mogą doprowadzić do wielomilionowych strat oraz wprowadzając bałagan i anarchię w dobrze zorganizowanej i zdyscyplinowanej strukturze zarządzania majątkiem Skarbu Państwa. Polecenie Pani Minister powoduje u nadleśniczych pytanie czy należy przestrzegać pisma ministra czy zatwierdzonego przez niego Planu Urządzania Lasu czy Planu Zadań Ochronnych, oraz obciąża ich odpowiedzialnością za nie swoje decyzje.

Należy podkreślić, że całokształt krajowego porządku prawnego (poczynając od Prawa ochrony środowiska, a kończąc na ustawie o ochronie przyrody oraz ustawie o lasach) wskazuje, iż wielofunkcyjna trwale zrównoważona gospodarka leśna łączy działalność gospodarczą z ochroną leśnego środowiska przyrodniczego. Obserwacja zrównoważonej gospodarki leśnej przez społeczność międzynarodową legła przed laty u podstaw koncepcji zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych państw. Obecny stan lasu został ukształtowany w następstwie działalności leśnej prowadzonej od dziesięcioleci przez Lasy Państwowe. W warunkach zmian klimatycznych oraz gwałtownie narastającego niekorzystnego oddziaływania na ekosystemy leśne terenów zurbanizowanych oraz

zindustrializowanych – zaniechanie (wbrew postanowieniom Planów Urządzenia Lasu zatwierdzonych przecież przez kolejnych Ministrów Środowiska) prowadzenia ochrony leśnego środowiska przyrodniczego poprzez odstąpienie od cięć pielęgnacyjnych oraz konieczną wymianę generacyjną drzewostanów na terenie blisko 100 tysięcy hektarów lasów niechybnie doprowadzi do destrukcji (rozpadu) lasów.

Podczas konferencji prasowej MKiŚ stwierdzono również, że będzie opracowywany system rozwiązań, w którym znajdzie się więcej obszarów ochrony. Planowane są również konsultacje z przedstawicielami Lasów Państwowych, samorządami i lokalnymi społecznościami w celu powiększenia obszarów ograniczenia gospodarki leśnej, której jednym z celów jest utrzymanie unikalnych walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Omówienia wymaga jakie to obszary Lasów Państwowych w ocenie Ministra są nie objęte ochroną w obecnym stanie prawnym.

Ważne jest też omówienie zasadności działań Ministra Klimatu i Środowiska oraz długofalowych konsekwencji tych działań, ponieważ jak zapowiada Minister obecne *„działania mają charakter doraźny (...) w przyszłości nastąpią zmiany systemowe, gdyż dalsze ograniczenia są planowane ze względu na oczekiwania społeczne”*. Zapowiedzi Minister Klimatu i Środowiska ograniczają się do nieprecyzyjnych stwierdzeń bez analizy skutków gospodarczych i przyrodniczych dla Lasów Państwowych i polskiej przyrody, dlatego niezbędne jest posiedzenie komisji i udzielenie obszernej informacji przez Ministra Klimatu i Środowiska jej członkom.

Na posiedzeniu Komisji w celu złożenia stosownych wyjaśnień i udzielenia odpowiedzi na zadane przez posłów pytania uznajemy za niezbędną osobistą obecność Minister Klimatu i Środowiska Pani Pauliny Hennig-Kłoski. W tym samym celu na posiedzenie komisji proponujemy zaprosić Głównego Konserwatora Przyrody Pana Mikołaja Dorożala.